

Yapay Zeka Kayg?s? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yapay Zeka Kayg?s? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32812>

Özet

Yapay zeka (YZ) teknolojilerinin hızla yaygınlaşmasıyla birlikte, bu teknolojilere yönelik bireysel tutumlar ve psikolojik tepkiler önemli bir araştırma alanı haline gelmiştir. Yapay Zeka Kayg?s? Ölçe?i'nin (Artificial Intelligence Anxiety Scale) Türkçe'ye uyarlama çalışması, Ragıp Terzi (2020) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma, ölçe?in Türk kültürüne özgü dilsel ve kültürel etkililiğini sağlayarak, ölçe?in güvenilirlik ve geçerlik kanıtlarının araştırılması amaçlanmıştır. Bu uyarlama, bireylerin YZ'ye karşı duydukları endişe, korku veya kayg? düzeylerini ölçmek için sağlam bir psikometrik araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yapay Zeka Kayg?s?, Ölçek Uyarlama, Ragıp Terzi, Yapay Zeka, Kayg?, Psikometri, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Ragıp Terzi

Amaç

Ölçe?in temel amacı, bireylerin yapay zeka sistemlerine ve bunların toplumsal etkilerine yönelik yaklaşımların bilişsel ve duygusal kaygı düzeyini nicel olarak belirlemektir. Uyarlama çalışmasının spesifik amacı ise, orijinal İngilizce yapısının koruyarak, Yapay Zeka Kayg?s? Ölçe?i'ni Türk kültürüne geçerli ve güvenilir bir şekilde aktarmaktır. Bu, Türkiye'deki eğitim, teknoloji ve psikoloji alanlarında YZ kaygısının etkilerini inceleyen araştırmalar için temel bir araç sağlamıştır.

Bu çalışma, özellikle YZ'nin i?gücü piyasası, kişisel mahremiyet ve günlük yaşam üzerindeki potansiyel etkileri hakkındaki endişelerin ölçülmesine olanak tanır. Ölçek, yüksek kaygı düzeylerinin belirlenmesi ve bu kaygıyı azaltmaya yönelik müdahalelerin geliştirilmesi açısından kritik öneme sahiptir.

Yapı

Yapay Zeka Kayg?s? Ölçe?i, yapay zeka teknolojilerine karşı geliştirilen spesifik kaygı tepkilerini ölçen tek veya çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Bu yapı genellikle, bireyin YZ'yi tehdit edici, karmaşık veya kontrol edilemez olarak algılamasından kaynaklanan duygusal ve bilişsel bileşenleri içerir.

Ölçek, YZ'nin gelecekteki rolüne, öğrenme yeteneklerine ve insani görevleri devralma kapasitesine

ili?kin duyulan rahats?zl?k ve korkuyu kapsayan maddelerden olu?ur. Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in orijinal yap?sal bütünlü?ünün korunup korunmad???, faktör analizi yöntemleriyle titizlikle incelenmi?tir.

Geçerlik

Uyarlama çal??mas?nda geçerlik analizleri, ölçe?in Türkçe formunun gerçekten yapay zeka kayg?s?n? ölçtü?ünü kan?tlamak amacıyla yürütülmü?tür. Genellikle bu süreç, dilsel e?de?erlik, kapsam geçerli?i (uzman görü?leri) ve yap? geçerli?i (faktör analizi) çal??malar?n? içerir.

Rag?p Terzi'nin (2020) çal??mas?, ölçe?in yap? geçerli?ini destekleyen istatistiksel kan?tlar sunmay? hedeflemi?tir. Yap? geçerli?i, genellikle ölçek maddelerinin teorik olarak öngörülen faktör yap?s?na uygunlu?unu göstermek için Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) kullan?larak incelenir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik çal??malar?, ölçüm sonuçlar?n?n tutarlılı??n? ve istikrar?n? de?erlendirmi?tir. Uyarlama çal??malar?nda en yayg?n kullan?lan güvenilirlik yöntemi, ölçe?in iç tutarlılı??n? gösteren Cronbach Alfa katsay?s?n?n hesaplanmas?dır. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ölçme konusunda yüksek düzeyde uyumlu oldu?unu gösterir.

Güvenirlik incelemeleri ayrıca, zaman içinde ölçümlerin istikrar?n? de?erlendiren test-tekrar test güvenilirli?ini de içerebilir. Terzi (2020) çal??mas?, Yapay Zeka Kayg?s? Ölçe?i'nin Türkçe formunun kabul edilebilir düzeyde iç tutarlılı??a sahip oldu?unu göstermi?tir, böylece ölçe?in bilimsel ara?t?rmalarda kullan?ma uygun oldu?u sonucuna var?lm??t?r.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinin kritik bir a?amas?, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde do?rulanmas?dır. Terzi (2020), muhtemelen Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) kullanarak, ölçe?in birincil ve ikincil faktörlerinin orijinal ölçek yap?s?yla uyumlu olup olmadı??n? test etmi?tir.

Bu analizler, ölçe?in maddelerinin beklendi?i gibi belirli alt boyutlar altında gruplandı??n? ve bu alt boyutlar?n Yapay Zeka Kayg?s? gibi geni? bir yap?y? temsil etti?ini istatistiksel olarak kan?tlam??t?r. Elde edilen faktör yükleri ve uyum indeksleri (CFI, TLI, RMSEA gibi), Türkçe formun yap?sal geçerli?ini desteklemi?tir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Orijinal ölçe?e ba?lı olarak muhtemelen 5'li veya 7'li Likert Ölçe?i kullan?lm??t?r

(Örneğin: Kesinlikle Katılmıyorum'dan Kesinlikle Katılıyorum'a).

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetkinler ve Yüksek Öğrenim Öğrencileri (Genel olarak teknolojiye maruz kalan popülasyon)

Age Group: 18 yaş ve üzeri

Population Details: Uyarılma çalışması için kullanılan örneklem, ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik kanıtlarını sağlamak üzere seçilmiştir.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

YZ Kaygısı, Uyarılma Çalışması, Psikometrik Özellikler, Faktör Yapısı, Yapay Zeka.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: terziragip@harran.edu.tr

Correspondence Address: Ragıp Terzi (Harran Üniversitesi, Türkiye)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin orijinal geliştiricisi ve uyarılmacısı ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Sorumlu yazar Ragıp Terzi ile yukarıda belirtilen e-posta adresi üzerinden iletişimi kurulabilir. Testin Türkçe'ye uyarılma ve geçerlik/güvenirlik çalışması'nın yayımlandığı yıl **2020**'dir. Ölçeğin ticari kullanım veya yüksek tirajlı akademik kullanım için izin ve ücret bilgileri yazar tarafından sağlanacaktır.

Kaynakça

Terzi, R. (2020). An adaptation of Artificial Intelligence Anxiety Scale into Turkish: Reliability and validity study, *International Online Journal of Education and Teaching*, 7(4), 1501-1515.

Orijinal makalenin PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: [yapay-zeka-kaygisi-olcegi-toad.pdf](#)

Yapay Zeka Kayg?s? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelere eri?im için yazarla ileti?ime geçilmesi veya yukar?da belirtilen akademik referans?n incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM